

Snacka HPV!

MärtaStina Björkman, Maria Jonsson, Thilde Stråhle, Daniel Sandberg Eriksson, Louise Adolfsson Ask, Klara Höljfors

Om oss

Vi som driver den här bloggen är sex stycken studenter från Linköpings universitet som studerar tredje året på kandidatprogrammet "Språk, litteratur och medier".

Idén till bloggen uppkom eftersom vi upplever att det finns en okunskap kring Humant Papillomvirus (HPV), framförallt hos unga vuxna män. Vi tror att anledningen till denna okunskap beror på att den information som svenska myndigheter kommunicerar är felriktad och otillräcklig. Därför vill vi tillgängliggöra informationen som finns, samt skapa medvetenhet kring kunskapsluckan.

Sociala medier

[Instagram](#)

[Facebook](#)

[TikTok](#)

Detta är en återpublicering av bloggen [Snacka HPV!](#).

Ett projektarbete i kursen *Att publicera i den medierade offentligheten* vt 2026 som publicerats av

Linköping University Electronic Press i serien: [Linköping Electronic Press Workshop and Conference Collection, Nummer 39](#)

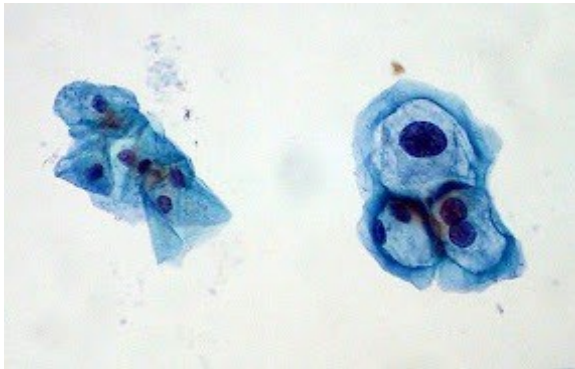
ISSN: 2003-6523

© Författarna. Denna publikation är licensierad under en [Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell Licens](#).

Vad är HPV? - Fakta om viruset, smittvägar och vanliga symtom

Faktatext

Humant Papillomvirus (HPV) är den vanligaste sexuellt överförbara virusinfektionen i Sverige. Infektionen smittar via hudkontakt och kontakt mellan slemhinnor. HPV ger oftast inga symtom och i många fall läker det ut över sig själv, men om infektionen kvarstår kan det leda till cellförändringar, kondylom (könsvärtor), hudvärtor eller andra cancerformer.

Till vänster: normala skivepitelceller.

Till höger: HPV-infekterade celler med milda cellförändringar

Bild: Ed Uthman

På 1970-talet trodde forskare att livmoderhalscancer berodde på herpesvirus, men medicinforskaren Harald zur Hausen hade en annan idé: att kronisk infektion med HPV låg bakom cancer. Efter över 10 års forskning upptäckte han 1983 två nya HPV-typer, HPV16 och HPV18, som visade sig finnas i över 70 % av alla livmoderhalscancerfall. Idag vet man att dessa två HPV-typer är de som orsakar flest cancerfall.

Senare upptäckte han också att HPV kan orsaka andra typer av cancer hos både kvinnor och män, exempelvis cancer i penis, ändtarm, vulva och munhåla. HPV-infektion kan alltså leda till långsiktiga cellförändringar som i värsta fall utvecklas till cancer.

Runt 550 män drabbas av HPV-relaterad cancer varje år, främst i penis, ändtarm och svalg. Svalgscancer orsakat av HPV är vanligare hos män än kvinnor. Att använda kondom minskar risken att smittas av HPV, däremot ger det inte hundra procent skydd. Därför är det viktigt att även vaccinera sig i syfte att förebygga en HPV-infektion.

Läs mer om HPV, hur man behandlar det samt förebyggande åtgärder på [Folkhälsomyndigheten](#).

Uppskattat antal nya fall av HPV-relaterad cancer och kondylom (könsvärtor) per år i Sverige*

- Livmoderhalscancer (550)
- Vulvacancer (200)
- Vaginalcancer (40)
- Analcancer (200)
- Kondylom (könsvärtor) (20 000)

***HPV orsakar fler cancerformer än ovan angivna**

2008 tilldelades Harald zur Hausen Nobelpriset i Fysiologi eller Medicin för hans upptäckt.

Källor:

Folkhälsomyndigheten: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/vara-amnesomraden/smittsamma-sjukdomar/sjukdomsinformation-om-humant-papillomvirus/>

1177: <https://www.1177.se/sjukdomar--besvar/hud-har-och-naglar/infektioner-pa-huden/hpv-humant-papillomvirus/>

Karolinska Institutet: <https://nyheter.ki.se/hpv-vaccinering-av-bade-pojkar-och-flickor-stoppar-livmoderhalscancer-bast>

<https://www.nobelprize.org/prizes/medicine/2008/7792-pressmeddelande-nobelpriset-i-fysiologi-eller-medicin-ar-2008/>

Skribent: Klara Höljfors

Elin testade positivt för viruset: "Jag hade velat känna till HPV tidigare"

Intervju

Elin, 23 år har fått cellförändringar till följd av att hon smittats av Humant Papillomvirus (HPV). Nu väntar hon på svar för att få reda på om cellförändringarna läker ut av sig självt eller om de har utvecklats till det sämre. Vi intervjuade Elin om hennes upplevelse.

Bild framtagen med hjälp av ChatGPT.

Många har hört talas om livmoderhalscancer hos kvinnor och vaccinet som erbjuds för att utrota cancerformen. Däremot är informationen kring HPV, som ofta är orsak till livmoderhalscancer, inte lika välkänd. Det är många som inte vet om att viruset även kan smitta män och leda till andra typer av cancer.

"Jag tror inte någon någonsin nämnde HPV, utan 'det här är vaccin mot livmoderhalscancer'"

Elin har behövt läsa på om viruset då hon testat positivt för HPV, som även visat sig utvecklas till cellförändringar. Hon tog HPV-vaccin i lågstadiet och berättar att hon minns hur hennes familj tyckte att det var väldigt viktigt eftersom livmoderhalscancer finns i slakten. Men det var inte förrän för något år sedan, strax innan hon skulle fylla 23, som hon hörde talas om HPV och förstod att det är vad hon vaccinerades emot som barn.

Självprovtagning

Året kvinnor fyller 23 skickas det beroende på vilken region man bor i hem ett självprovtagningstest för att veta om man har smittats av HPV. Det var när vänner i Elins

ålder började testa sig, som hon själv sökte efter information och läste på om ämnet. Innan dess hade hon bara hört om livmoderhalscancer och vaccinet hon själv tog när hon var yngre.

- Jag tror inte någon någonsin nämnde HPV, utan "det här är vaccin mot livmoderhalscancer", säger Elin.

"Du har testat positivt för HPV. Du måste komma och göra cellprov"

När Elin själv gjorde ett hemtest fick hon svar på 1177. Provsvaran visade positivt för HPV och därför blev hon kallad för att ta cellprov. Hon var inte speciellt nervös över just HPV eftersom hon då hade fått höra att det är väldigt vanligt. Men hennes familj tyckte att det var otäckt när det sedan visade sig ha lett till cellförändringar.

- Mina föräldrar blev väldigt oroliga. Man är rädd att det ska utvecklas till någonting, säger hon.

Undersökning

Elin gick på kontroll efter tre månader. Det var en större och längre undersökning med ultraljud och vävnadsprov. Hon beskriver det som obehagligt eftersom hon kände smärta och blödde kraftigt. Under den här tiden hade hon även börjat få mycket mellanblödningar, vilket hon aldrig haft innan.

- Det är lite läskigt för då känner man ju att det verkligen är något som händer i kroppen.

Själv studerar Elin på sjuksköterskeprogrammet och förstår därför den vetenskapliga informationen som finns kring HPV. Men hon tycker inte att det finns tillräckligt med lättillgänglig information till allmänheten.

- Jag hade velat känna till HPV tidigare, säger Elin.

"Man hade ju ingen aning om att killar också kunde vaccineras"

Elin tycker att informationen kring HPV och vaccinet är svår att hitta. Det var inte länge sedan hon fick reda på att killar också kan vaccinera sig. Nu tycker hon att det är jätteviktigt att alla tar vaccinet. Man har ett ansvar gentemot varandra och vaccinering är ett sätt att skydda sig själv och sina medmänniskor.

- Jag kan nästan tycka att det borde vara en skyldighet. Det är ett lätt sätt att ta hand om varandra, säger hon.

Visste du sedan tidigare vad man gör om cellförändringar utvecklas åt fel håll?

- Nej, och det gör jag fortfarande inte. För jag har inte fått svar än.

Vad som händer närmast är Elin alltså inte säker på. Hon vet inte vad ett negativt besked skulle innebära eftersom sjukvården endast informerat henne att de diskuterar det om det blir aktuellt. Det här provsvaret känns läskigare att vänta på än självtestet för HPV, eftersom hon är medveten om att livmoderhalscancer finns i släkten. Hon berättar under intervjun att det tar ungefär sex veckor att få svar.

- Det borde komma nu snart, säger hon.

Någon vecka efter intervjun hör Elin av sig och har fått beskedet att hennes cellförändringar börjat läka ut av sig självt. Hon behöver därför inte göra en ny undersökning förrän om 1,5 år. Hon beskriver hur hon kände panikkänslor när provsvaret kom, men sedan en stor lättnad när det visade sig vara ett positivt besked.

(Elin heter egentligen något annat)

Läs mer om HPV [här](#).

Läs vår intervju om HPV-vaccinet med en skolsköterska [här](#).

Skribent: MärtaStina Björkman

Folkhälsokommunikation som missar halva målgruppen

Krönika

Över en halv miljon unga män i Sverige saknar skydd mot HPV, ett virus som kan få livshotande följder. Varför? För att det fortfarande ses som en kvinnofråga.

Bild: George Hodan

HPV-vaccinering är ett kollektivt ansvar

Vaccinering mot Humant Papillomvirus (HPV) infördes i det nationella vaccinationsprogrammet 2012, som en åtgärd för att ge unga kvinnor ett skydd mot livmoderhalscancer. Det dröjde ytterligare åtta år innan pojkar och unga män inkluderades, trots att de löper samma risk att drabbas av cancer vid en HPV-infektion. Att HPV leder till cancer är självklart den allvarligaste påföljden men att fokusera på att "vaccinera kvinnor mot livmoderhalscancer" och inte "att minska spridningen av HPV för folkhälsans skull" är ett kommunikativt snedsteg.

Informationen från svenska myndigheter kring HPV kan inte ses som något annat än bristfällig i sättet den når, eller snarare inte når, unga män. Att kommunikationen missar halva målgruppen resulterar i ett ojämnt ansvar mellan kvinnor och män. Kvinnor förväntas vaccinera sig medan män inte ens nås av relevant information. Hur ska de då kunna bidra till att skydda sig själva och andra?

När fokuset riktas så starkt mot en målgrupp och en typ av cancer riskerar HPV och livmoderhalscancer för många att bli synonyma. Därför är det hög tid att kommunikationen täpper igen kunskaps- och vaccinationsluckan som skapats för de män som lämnades utanför vaccinationsprogrammet i femte klass men som fortfarande är inom rekommendationsåldern för vaccinet.

Särskilt eftersom vi redan har ett vaccin som kan förebygga cancer. Att använda det bör därför vara lika självklart som att använda bilbälte. Det sparar inte bara pengar för den svenska sjukvården, som redan kryper på knäna, utan räddar även liv.

”HPV-vaccinet är något av det bästa som hänt” - Agnes Wold

Det är viktigt att skydda sig själv, men det handlar också om ett samhällsansvar. Genom att vaccinera en tillräckligt stor del av befolkningen är det möjligt att uppnå flockimmunitet. Det ger ett allmänt skydd som sträcker sig över hela samhället, inte bara för de som är vaccinerade.

Läs mer om HPV-vaccinet [här](#).

Män vaccineras men kommunikationen släpar efter...

I en majoritet av Sveriges regioner finns det möjlighet för män under 27 år att få HPV-vaccin kostnadsfritt, men utan tydligt riktad kommunikation blir dessa insatser lätt osynliga. Om män tror att HPV-vaccination är ”det som tjejer fick i skolan” kommer de inte heller aktivt söka information om viruset och dess konsekvenser.

Det finns förvånansvärt lite information som riktar sig direkt till män. Om män vill läsa på om viruset måste de generellt sålla genom information om livmoderhalscancer och cellprover för att så småningom hitta något relevant. Det är inte lätt att motivera män om varför de ska upplysa och vaccinera sig själva när informationen till dem känns som en parentes eller eftertanke.

Kvinnor känner generellt till riskerna med HPV kopplat till livmoderhalscancer men många män har ingen aning om att en obehandlad HPV-infektion också kan leda till cancer i analen, penis eller svalget. Denna okunskap skapar en lucka i både medvetenhet och ansvar hos

män.

Varför inte lägga krutet på att informera de som glömts bort i tidigare kommunikation? Många av killarna som är för gamla för att ha fått vaccinet i skolan kommer snart även att vara för gamla för att ha rätt till gratis vaccination i de olika regionerna. Det riskerar att skapa en generation män som helt missar ett livslångt skydd mot ett virus som kan vara dödligt, bara för att kommunikationen inte nått dem.

Läs vår intervju med en skolsköterska om HPV-vaccineringar i skolan [här](#).

Hur löser vi detta problem?

Det krävs att männen nås på ett sätt som känns uttänkt, riktat och gärna personligt. Genom klassisk snigelpost kan man väcka uppmärksamhet kring viruset. Många av oss skummar nog igenom de flesta myndighetsbrev vi får innan vi slänger dem i soptunnan, vilket gör att det är ett bra första steg för att göra männen uppmärksamma på viruset. Som komplement till detta kan kampanjer också visas på utomhusreklamtytor för att få påminnelser och information i stor mängd.

Bildtext: Exempel på hur kommunikationen kring HPV kan breddas för att inkludera män och tydliggöra riskerna. Bilderna är genererade av ChatGPT.

Det viktigaste är att kommunikationen når fram till och känns relevant för hela målgruppen, även killarna. Informationen måste också synliggöras på plattformar där unga män befinner sig och lyftas fram på ett sätt som skapar engagemang och tar bort kvinnostämpeln. Eftersom HPV för många ses som ett "kvinnavirus" måste kommunikationen mot männen vara övertydlig: även du kan drabbas.

Det handlar inte om brist på information, det handlar om brist på målgruppsanpassad kommunikation. Utan den kommer HPV att förbli "något som tjejer vaccinerar sig mot". Utöver ovaccinerade mäns risk att drabbas av cancer, bidrar de även till fortsatt spridning av viruset. Männen är därför en del av problemet och borde således också vara en del av lösningen.

Klicka [här](#) för att se var du kan vaccinera dig i din region

Skribenter: Daniel Sandberg Eriksson & Thilde Stråhle

Källor:

Folkhälsomyndigheten:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/vara-amnesomraden/vaccinationer/vaccinationer-a-o/vaccination-mot-hpv/>

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/b/behov-av-och-kostnader-for-vaccination-mot-humant-papillomvirus-hpv>

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/vara-amnesomraden/vaccinationer/vaccinationer-a-o/vaccination-mot-hpv/fragor-och-svar-om-vaccination-mot-hpv/>

RFSL-ungdom:

https://rfslungdom.hflip.co/2023_HP-vacciantion_for_alla.html

SVT:

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/darfor-nobbar-killar-hpv-vaccin-inget-vi-pratar-om>

X: <https://x.com/AgnesWold/status/1655827516395798528>

HPV-vaccin

Faktatext

År 2006 blev det första HPV-vaccinet godkänt i USA och EU, däribland Sverige. Två år senare beslutade Socialstyrelsen om allmän vaccination av flickor födda 1999 eller senare, i åldrarna 10-12 år. HPV-vaccinet började erbjudas kostnadsfritt genom skolhälsovården inom ramen för barn- och vaccinationsprogrammet för flickor i årskurs 5-6, år 2012. Året därpå börjar nationella vaccinationsprogram regleras genom smittskyddslagen. År 2020 med start höstterminen erbjuds HPV-vaccinationen nu även kostnadsfritt till pojkar i årskurs 5. Folkhälsomyndigheten rapporterade i slutet av 2020 att 78% av pojkar och 84% av flickor födda 2009 var vaccinerade med en dos av HPV-vaccinet.

Alla barn erbjuds att vaccinera sig kostnadsfritt genom elevhälsan då det ingår i vaccinationsprogrammet för barn. Folkhälsomyndigheten rekommenderar att alla vuxna till och med 26 år vaccinerar sig, oavsett kön. I Sverige finns det flera olika vaccin för de vanligaste typerna av HPV. Vaccinet skyddar mot infektioner som kan leda till de olika typer av cancer. Vissa vaccin skyddar även mot kondylom och cellförändringar.

För att få ett så bra skydd som möjligt behöver man ta två sprutor som tas vid olika tillfällen, med minst 6 månaders mellanrum. Vaccinet ger även bäst skydd om den tas innan sin sexdebut. Om man till exempel har ett nedsatt immunförsvar på grund av en sjukdom eller behandling kan din läkare rekommendera tre doser.

Folkhälsomyndigheten har sett en minskning av smittade av de typer som ingår i vaccinet sedan man började vaccinera i Sverige. Kondylom, cellförändring och livmoderhalscancer har även minskat betydligt i vaccinerade åldersgrupper.

Bild av Alexandra_Koch från Pixabay

Läs vidare på [Folkhälsomyndighetens sida](#) för mer information om HPV-vaccinationen.

Skribent: Louise Adolfsson Ask

Källor

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/vara-amnesomraden/vaccinationer/vaccinationer-a-o/vaccination-mot-hpv/>

<https://www.1177.se/Stockholm/undersokning-behandling/vaccinationer/vaccination-mot-hpv/>

<https://hpvvaccin.se/>

Snacket om HPV-vaccinet på skolor: "Varför ska vi vaccinera oss killar?"

Intervju

Innan 2020 fick bara flickor i grundskolan erbjudande om att vaccinera sig mot HPV trots att det är ett virus som drabbar både kvinnor och män. Nu ingår det i nationella vaccinationsprogrammet att även pojkar ska erbjudas vaccinet. Vi ville veta mer om hur denna förändring ser ut på skolor, och om man märker någon skillnad i den information som nu ges ut om vaccinet. Vaccineras både pojkar och flickor? Finns det något motstånd?

Vi har därför hållit en intervju med en skolsköterska på en grundskola i Linköping. Hon arbetade tidigare som specialist- och distriktssjuksköterska och berättar att hon nu som skolsköterska har det primära ansvaret att göra hälsobesök i årskurserna på skolan och genomföra vaccinationer. Det betyder att hon har mycket kontakt med både barn och föräldrar, och ger oss en bild av hur det ser ut kring HPV idag jämfört med innan det infördes i det nationella vaccinationsprogrammet.

Frågor kring vaccinet

Eftersom det dröjde fram till 2020 innan pojkar började erbjudas vaccin har det även länge nämnts som ett vaccin mot livmoderhalscancer. Av denna anledning kan det råda en del förvirring kring varför personer utan livmoder behöver vaccinera sig, skolsköterskan förklarar att många ställer frågan "Men det kan ju bara ge livmoderhalscancer, varför ska vi vaccinera oss killar?".

Vi får även veta att många frågor som kommer från föräldrar har att göra med att viruset smittar genom sex. Sjuksköterskan berättar att en del föräldrar ifrågasätter varför deras barn ska behöva vaccinera sig eftersom deras barn inte kommer "ligga runt", eller "han ska gifta sig innan han har sex". Eftersom sex är något som barn inte förstår väcker det även såklart frågor hos dem, men de allra flesta frågor kommer från föräldrarna. Trots detta vaccinerar sig i princip alla, men det visar varför information om viruset och vaccinet som ges till både föräldrar och barn är viktig.

"Young boy about to receive a vaccine from a medical professional" by SELF Magazine is licensed under CC BY 2.0.

Info om vaccinet

Som nämnt ovan har information om HPV-vaccinet på skolor varit ganska minimal under tidigare år. Vi frågar därför skolsköterskan hur det ser ut idag, hon svarar att; "Jag tycker man behöver informera jättemycket". Hon berättar om hur hon tycker att den information som Folkhälsomyndigheten ger ut är "usel", speciellt den film som riktar sig till att informera barnen om vaccinationen. Men nuförtiden finns det mer info om att HPV är ett virus som drabbar män också. På just denna grundskola går skolsköterskan ut i klasserna och informerar om att HPV är ett virus som kan drabba alla, och ser till att prata på samma sätt om viruset för både tjejerna och killarna.

Idag går det inte att se någon märkbar skillnad mellan antalet tjejer och killar som vaccineras mot HPV på denna skolan.

Vill ni läsa mer om snacket kring HPV finns vår krönika [här](#).

Skribent: Maria Jonsson